

Hyvinvointityön virtaukset ovat Sataedussa uhkaavan voimakkaita - *Ei hätää. Kukaan ei huku. Ketään ei jätetä.*

Otsikostani voi päätellä monenlaista. Oma tavoitteeni on virta-vertauksella tuoda esiin se, että me Sataedussa olemme nyt kaikki mukana hyvinvointivirrassa. Kukin omalla painollaan. Hyvinvointipainoa ei katsota perinteisesti puntarista, vaan se määrittyy kunkin tehtäväkuvan ja roolin mukaan. Painoon voi merkittävästi vaikuttaa myös omalla tahdolla.

Osa meidän hyvinvoinnin tekemisestämme on mukana muun työn imussa ja sitä pitää nyt vain tehdä näkyväksi.

Osa työstä etenee monen virran voimalla ja isolla äänellä.

Virran varrella on monia haasteita. Kosken kuohut pistävät osin luopumaan vanhoista ajatuksista ja käsitteistä. On tartuttava siihen mikä kantaa. Uuden yhteisen luomisessa elää kuitenkin toive ”selvistä vesistä”

Hyvinvointityön kirkastus

Syksyllä 2009 Opetusministeriön toimeksiannosta ja Koulutuksen arviointineuvoston ohjeistamana Kokemäenjokilaakson koulutuskuntayhtymä (1.1.2010 alkaen Satakunnan koulutuskuntayhtymä) myllytti yksiköi-

densä opiskelijahuollon kokonaisuuden perusteellisesti. Kaikki mahdollinen opiskelijahuollollinen toiminta koottiin yhteen ja tehtiin itsearviointi. Yksittäiset prosessit päättyivät arviointi-istuntoon, jossa learning cafe -menetelmää käyttäen määriteltiin yhteisiä kehittämisen kohtia ja käytiin ideoivaa keskustelua. Arviointi-istunnossa näkökulmat rakentuivat koulutuskuntayhtymän opiskelijahuollon, terveydenhuollon toimijoista ja yhtymähallinnon edustuksesta. Tärkeässä roolissa olivat myös opiskelijoiden huoltajien edustajat.

Arviointiprosessi oli työläs, mutta tärkeä tehdä. Saimme aikaan jaetun ajatuksen siitä, että opiskelijahuollon roolia pitää selkiyttää ja toimijoiden tehtäväkuvia kirkastaa. Vahvemmasi tuli myös näkemys, että kaikkien on oltava työssä mukana. Opiskelijahuolto-työlle haluttiin positiivisempaa virettä, sillä huoltotyön koettiin osuvan enemmän korjaaviin toimenpiteisiin ja ongelmien ratkaisuun. Hyvinvoinnin edistämistä tulisi korostaa ja siksi käänsimme kieltämme käyttämään opiskelijahuollon sijaan hyvinvointityö-käsitettä.

Koulutuskuntayhtymän fuusiovaiheessa työskentely jatkui. Kävimme läpi kunkin yksikön toimintamallit, etsimme kehittämisen kohtia ja määrittelimme yhteisiä mittasuhteita toiminnalle. Tämä prosessi ja siihen liittyvä moniääninen keskustelu kirkastivat entisestään yhteisen vastuun ajatusta yksiköissä.

Hyvinvointipuheen voimistaminen

Toimin 40 % työajastani kuraattorina Satakunnan ammattiopiston Kokemäen yksikössä. Loppuosa on koko koulutuskuntayhtymän kattavaa kehittämistyötä. Olen nuorten opinpolun tukemiseen panostavan Oppi-Apaja -hankkeen (ESR) projektipäällikkö. Minulla on tiimissäni nuorten arkeen jalkautuva työpari ja projektisihteeri, joten meillä on vahva tiimi hyvinvointityön toteuttamiselle. Omasta mielestäni olen ja olemme ennen kaikkea juuri hyvinvointityön toimijoita.

Kuulun ihmisiin, joille työn sisällöllinen onnistuminen ja yhdessä tekeminen on tärkeämpää kuin edustava esiintyminen yhdellä estradilla. Heikkoja virtoja avaamalla ja tukemalla saadaan aikaan enemmän. Tulosta näissä asioissa tehdäkseen on oltava monessa mukana. Ei voi urauttaa hyvinvointityötä vain yhteen osoitteeseen tai yhteen tapaan. Uusia ääniäkin pitää kuulla koko ajan. Sataedu on siihen valmis.

Kaikki työkalut hyvinvointityöhön ovat enemmän kuin tervetulleita. Ammattiosajaan työkykypassista saimme kopin. Koordinoin työkykypassi-hanketta koulutuskuntayhtymän alueella. En ole passiohjaaja, vaan teen ”myyräntyötä” työkykyasioiden esillä pitämiseksi. Aloittavien opiskelijoiden infoissa kuvaan opiskelijahuollon [hyvinvointityön] roolia apunani ammattiosajaan työkykyympyrä. Orientoiviin opintoihin tuotan jokaiselle aloittavalle ryhmälle yhden oppitunnin saman kehikon mukaan. Henkilökohtaisissa ohjaustilanteissa kartoitan nuorten arkea

pitkälti työkyky-ympyrän osia kooten. Pidän yllä puhetta hyvinvoinnista ja työkyvystä.

Oppi-Apaja -hankkeen toimesta Satakunnan ammattiopistolle avautui kumppanuus Keskuspuiston ammattiopiston ja Suomen Mielen Hyvinvointi -hankkeen kanssa. Oppi-Apaja -hankkeen ja Kankaanpään yksikkömme Kohteesta Toimijaksi -hankkeen (ESR) työntekijöitä on mukana Mielen Hyvinvointi -hankkeen kouluttajarenkaassa ja kolmesta kuraattoristamme kaksi toimii muulla tavoin mielen hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävän prosessin tukijana. Itse kuulun hankkeen ohjausryhmään. Olemme tavallaan rakentaneet toimivaa ”hyvinvointisyndikaattia” ja voittaneet siten resurssiniukkuuden uhat.

Hyvinvointityön paaluttaminen

Sataedun laatujärjestelmään liittyen työstimme viime lukuvuoden ajan opiskelijahuollon toimintaohjetta. Sekin vietiin hyvinvointimyllyn läpi ja syntymässä on Opiskelijan hyvinvointi -toimintaohje. On selvää, että sitä kytetään yhteen myös henkilöstöhallinnon puolella valmisteltavaan henkilöstön hyvinvointisuunnitelmaan ja Sataedun turvallisuussuunnitelmiin.

Ammatillisen koulutuksen hyvinvointiverkosto -hanke on tukenut meillä hyvinvointityön toteuttamista. Se on tarjonnut hyvinvointiasiallemme konkreettia ”paalutusapua” eli tukenut hyvinvointiasioiden kokonaiskehikon rakentamista. Hankkeen kautta meille lanseerattu Hyvinvoivan oppimisympäristön tarkistuslista sopii mainiosti työkaluksi, kun kokoamme hyvinvoin-

nin toimintaohjetta ja kartoitamme hyvinvoinnin osoittimia. Tarkistuslistaa voimme jatkossa hyödyntää, kun etsimme ajankohtaisia kehittämisen kohteita tai teemoitamme seuraavan kauden hyvinvointityötä.

Tällä hetkellä ”tarkistuslistaa” jalkautetaan yksiköissä. Itse olen toteuttanut jalkauttamisen varsin konkreettilla tavalla. Olen jalkautunut tarkistuslistan osioiden mukaan eri toimijoiden pakeille. Olen esitellyt hyvinvointityön kokonaisuuden ja sitten olemme yhdessä vapaasti keskustellen pohtineet sen sisältöjä. On tärkeää, että tarkistuslista on yhteisönsä ”näköinen”. Hyviä ajatuksia ja ideoita on noissa palaverissa kuultu. Tärkeää on ollut myös se, että toimijoiden osallisuuden kokemukset ovat vahvistuneet.

Haluaisin ajatella, että vuonna 2015 Sataedun ohjelmavalikosta löytyy jo kokonainen hyvinvointiohjelma. Siellä se on sitten täysivaltaisena asiakirjana pedagogisen ohjelman, ympäristöohjelman ym. ohjelmien rinnalla. Silloin meillä on myös pelkästään hyvinvointiasioita koordinoiva henkilö, jolla on tukenaan hyvinvointiryhmä. Ehkä hyvinvointityöllä on myös oma budjettinsa?

Se on varmaa, että opiskelijat ovat enemmän mukana hyvinvointisuunnittelussa. Tällä hetkellä osallisuus on aika ohutta.

Ilosanomaa kuullaan mielellään

En ole irtautunut arjesta enkä sokea käytännön työssä. Koen resurssien riittämättömyyttä ja oman ammattikuntani osalta välillä

jonkinlaista näkymättömyyttä. Paljon on tekemistä, mutta hyvinvointityö kantaa. Se ei ole samalla tavalla ladattu ot-sikko kuin sosiaalityö. On helpompaa saada ihmiset tekemään yhdessä hyvinvointityötä ja perustella omaa rooliaan työkyvyn ylläpitämisen ja hyvinvoinnin, kuin psykososiaalisen tuen näkökulmas-ta. Tutut ja turvalliset käsitteet on helpompi ottaa vastaan. Sitä paitsi sosi-aalityö valitettavasti synnyttää edelleen kuvaa jonkinlaisesta hyysäämisestä tai avuttomaksi tekemisestä. Keskittyminen nuoren työhyvinvoinnin rakentamiseen on kaikille ammattiopettajille mannaa.

Hyvinvointityö on yhteistyötä. Ää-nessä pitää olla koko ajan. Johdon tuki on puolet eväistä.

Riitta Hirsikoski

Kuraattori

Satakunnan ammattiopisto

riitta.hirsikoski@sataedu.fi

